II

(Retsakter hvis offentliggørelse ikke er obligatorisk)

KOMMISSIONEN

KOMMISSIONENS BESLUTNING
af 14. marts 2000
om Tysklands støtte til fordel for Elpro AG og virksomhedens efterfølgere

(meddelt under nummer K(2000) 808)

(Kun den tyske udgave er autentisk)

(EØS-relevant tekst)

(2000/537/EF)

KOMMISSIONEN FOR DE EUROPÆISKE FÆLLESSKABER HAR —

under henvisning til traktaten om oprettelse af Det Europæiske Fællesskab, særlig artikel 88, stk. 2, første afsnit,

under henvisning til aftalen om Det Europæiske Økonomiske Samarbejdsområde, særlig artikel 62, stk. 1, litra a),

efter at have opfordret interesserede parter til at fremsætte deres bemærkninger i overensstemmelse med disse artikler [1], og

ud fra følgende betragtninger:

I. SAGSFORLØB

(1) Ved brev af 15. oktober 1996, som indgik samme dag, blev Kommissionen underrettet om Tysklands støtte til fordel for Elpro AG/Berlin (herefter benævnt Elpro). Den 3. december 1996 meddelte Tyskland, uden at anmeldelsen formelt blev trukket tilbage, at anmeldelsen måtte revideres, da der ville blive ydet yderligere støtte. På et møde i Berlin den 30. juni 1997 forelagde de tyske myndigheder yderligere oplysninger for Kommissionen.

(2) Ved brev af 9. oktober 1997 underrettede Kommissionen Tyskland om sin beslutning om at indlede proceduren efter EF-traktatens artikel 88, stk. 2, vedrørende ovennævnte støtte og opfordrede Tyskland til at forelægge alle relevante oplysninger. Beslutningen om procedurens indledning blev offentliggjort i *De Europæiske Fællesskabers Tidende* [2].

[1] EFT C 99 af 1.4.1998, s. 9 og EFT C 84 af 26.3.1999, s. 9.
[2] Se fodnote 1.

(3) Ved brev af 3. februar 1999 underrettede Kommissionen Tyskland om sin beslutning om at udvide den procedure, der var blevet indledt i september 1997, til at omfatte den yderligere støtte, der var ydet i forbindelse med salget af et datterselskab under Elpro. Også denne beslutning blev offentliggjort i *De Europæiske Fællesskabers Tidende* ([3]).

I begge meddelelser blev interesserede parter opfordret til at fremsætte deres bemærkninger til støtteforanstaltningerne.

(4) Kommissionen har ikke modtaget bemærkninger fra interesserede parter.

II. **STØTTEFORANSTALTNINGERNE**

(5) På tidspunktet for procedurens indledning rådede Kommissionen kun over fragmentariske oplysninger, hvorfor Tyskland blev opfordret til at forelægge fuldstændige oplysninger. Nedenstående beskrivelse af støtteforanstaltningerne er baseret på de supplerende og ajourførte oplysninger om omstruktureringsprogrammet, som Tyskland har forelagt som led i proceduren.

(6) Elpro, efterfølgeren til VEB Elektroprojekt und Anlagenbau Berlin, blev privatiseret i juni 1992 som led i en offentlig, betingelsesløs licitation. Virksomheden blev uden sin faste ejendom solgt for 12 mio. DEM til den højestbydende, et konsortium af privatpersoner. Elpros faste ejendom blev solgt særskilt til en markedspris af 261,9 mio. DEM til Treuhandanstalt (THA), og salgsprovenuet blev anvendt til at tilbagebetale Elpros gamle gæld til banker og THA. Bundesanstalt für vereinigungsbedingte Sonderaufgaben (BvS, efterfølgeren til THA) har forelagt kopier af den ejendomsvurdering, der blev foretaget af uafhængige sagkyndige, til dokumentation for, at der ikke blev ydet støtte i forbindelse med privatiseringen af Elpro. Den faste ejendom bestod af omfattende grunde og bygninger i hovedsagelig Berlins østlige del.

(7) En af Elpros nye ejere købte Technische Gebaüdeausrüstung Berlin GmbH (TGA) i juni 1992 af THA for 6,9 mio. DEM som den højestbydende som led i en offentlig, betingelsesløs licitation. Også i denne forbindelse blev den faste ejendom først solgt særskilt til THA og derefter til en markedspris af 36 mio. DEM til et ejendomsmæglerfirma, som var etableret af Elpro-investorerne. Der blev ikke ydet støtte i forbindelse med privatiseringen af TGA. I 1995 blev TGA [...] (*).

(8) I efteråret 1992 erhvervede Elpro som den eneste bydende som led i en offentlig, betingelsesløs licitation Berliner Lufttechnische Anlagen und Geräte GmbH (BLA) for 1,5 mio. DEM. Også BLA blev solgt uden den faste ejendom. Provenuet på 49,7 mio. DEM blev af Treuhandanstalt anvendt til at tilbagebetale gæld fra DDR-tiden, lån, der i mellemtiden var ydet, og forskellige andre gældsforpligtelser. Ejendomsvurderingen var baseret på en uafhængig rapport, som blev forelagt Kommissionen. Der blev ikke ydet støtte i forbindelse med privatiseringen.

(9) Købsprisen for virksomheden gav fra 1993 anledning til en langvarig uoverensstemmelse mellem køberne af Elpro og Treuhandanstalt. Uoverensstemmelsen skyldtes primært, at den vurdering af en lang række aktiver og passiver, der blev foretaget i 1992, hvor Elpro blev overdraget til de nye ejere, var foreløbig. En lang række værdiansættelser måtte korrigeres i perioden indtil 1995. Elpros købere krævede en delvis tilbagebetaling af købsprisen på 12 mio. DEM fra BvS, da værdien af forskellige aktiver (f.eks. forskellige tilgodehavender) var lavere end oprindeligt forventet. På den anden side gjorde BvS yderligere krav gældende, hvilket øgede købsprisen med i alt 5,6 mio. DEM, navnlig på grund af købernes ufuldstændig anvendelse af socialplanhensættelserne i privatiseringsaftalen. For at undgå en langvarig retssag med et uvist udfald overdrog BvS i begyndelsen af 1996 sine fordringer på 1 mio. DEM til Elpro-ejernes kreditorbanker, som havde finansieret købet af virksomheden. Parterne opnåede enighed om, at begge parters krav på grundlag af privatiseringsaftalen af 1. og 2. juni 1992 dermed var opfyldt ([4]).

([3]) Se fodnote 1.
(*) Forretningshemmelighed.
([4]) Meddelelse fra forbundsregeringen til Kommissionen af 27. februar 1998, s. 33.

(10) Indtil udgangen af 1995 foretog de tre virksomheder Elpro, TGA og BLA investeringerne i henhold til privatiseringsaftalerne. Disse investeringer på 87 mio. DEM til modernisering af driftsanlæg blev støttet som led i de generelt tilgængelige støtteordninger »Gemeinschaftsaufgabe zur Verbesserung der regionalen Wirtschaftsstruktur« (herefter benævnt: Gemeinschaftsaufgabe) og »Investitionszulagengesetz«, der er godkendt af Kommissionen. Indtil begyndelsen af 1996 havde Elpro udviklet sig til en virksomhed, som med 1 700 ansatte havde en omsætning på 250-300 mio. DEM. Koncernen havde følgende hovedaktivitetsområder: a) energi- og processtyringssystemer til jernbaner og industrianlæg (LET) ([5]) og b) elektrisk og teknisk udstyr til bygninger (GVT) ([6]). Fra begyndelsen var et af Elpros væsentligste problemer et utilstrækkeligt kapitalgrundlag. De nye ejere havde finansieret hele overtagelsen ved hjælp af banklån, hvilket resulterede i betydelige vanskeligheder i 1995/96, hvor Berlin oplevede en krise i byggesektoren, og de markeder, som Elpro havde overtaget i Østeuropa, i stigende grad blev mistet, og desuden led virksomheden store tab i forbindelse med en række omfattende ingeniørprojekter. I foråret 1996 havde Elpro opbrugt en væsentlig del af sin egenkapital, og en insolvens var nært forestående.

(11) Til genopretning af Elpros solvens blev der den 24. juni 1996 med bankerne, delstaten Berlin og BvS aftalt en redningspakke til fordel for Elpro, og der blev udarbejdet en første omstruktureringsplan. Elpros aktier blev overdraget til en af de oprindelige investorer og derpå pantsat hos de kreditorbanker, som havde finansieret privatiseringen. I Kommissionens beslutning om procedurens indledning efter artikel 88, stk. 2, fremgik det udførligt ([7]), at det på daværende tidspunkt var planen at lukke aktivitetsområdet GVT og sælge aktivitetsområdet LET til en international industriel investor. Konsulentvirksomheden Price Waterhouse fik til opgave at undersøge mulighederne for et salg og forberede en licitation. Da ingen egnet industriel investor viste interesse, blev det meget tidligt klart, at den oprindelige plan ikke kunne gennemføres, og at der var behov for yderligere ændringer. Man fik dog lukket afdelingen GVT (med samlede omkostninger på 56,3 mio. DEM), lukket aktivitetsområdet basisindustri samt nedbragt generalomkostningerne på aktivitetsområdet LET (med samlede omkostninger på 42,7 mio. DEM). Desuden skulle der foretages tilbagebetalinger på langfristede lån på i alt 54,3 mio. DEM, og endelig behøvede Elpro yderligere driftskapital på 47,1 mio. DEM for at kunne videreføre sine aktiviteter. De samlede omkostninger i forbindelse med disse foranstaltninger udgjorde 200,4 mio. DEM. Desuden blev der ydet en ny avalkreditramme indtil maksimalt 30 mio. DEM.

(12) Disse foranstaltninger blev finansieret på følgende måde:

— Provenu af salget af E-Plus-aktier, som Elpro havde besiddet som kapitalinteresse (*)	121,2 mio. DEM
— Kortfristede likvide midler tilvejebragt inden for Elpro	13,6 mio. DEM
— Forretningsbankers afkald på tilbagebetaling af lån	18,0 mio. DEM
— Nyt lån fra forretningsbanker (garanti på 80 % som led i den statslige garantiordning)	18,5 mio. DEM
— Lån fra BvS (første udbetaling på 4,5 mio. DEM i sommeren 1996, restbeløbet i januar 1997)	20,0 mio. DEM
— Lån fra BvS (skal efter Kommissionens godkendelse af omstruktureringen ændres til et tilskud)	9,0 mio. DEM
— Restudbetaling af regionalstøtte (Gemeinschaftsaufgabe)	0,01 mio. DEM
I alt (lån/likvide midler)	200,4 mio. DEM

(*) E-Plus er et stort mobiltelefonselskab; Elpro AG havde erhvervet en kapitalandel på 2,5 % i E-Plus til 26,3 mio. DEM og solgt den til 147,5 mio. DEM.

Forretningsbanker ydede en garanti på 30 mio. DEM mod en kontragaranti på 15 mio. DEM fra delstaten og BvS.

([5]) Aktivitetsområde energi- og styringsteknik.
([6]) Aktivitetsområde bygnings- og forsyningsteknik (GVTeg Kommunikation, Klimaanlagen, Beleuchtung).
([7]) Se fodnote 1.

(Af ovennævnte poster var det i forbindelse med procedurens indledning i punkt 2.5.1 kun lånene og kontragarantierne fra BvS, der blev angivet som ny støtte, men teksten var baseret på upræcise oplysninger. Derfor betragtede Kommissionen oprindeligt lånet på 9 mio. DEM som tilskud. Tyskland meddelte senere, at der var tale om et lån. Af kontragarantierne på 15 mio. DEM havde Kommissionen kun kendskab til 7,5 mio. DEM).

(13) De forskellige statslige organer har således stillet lån på 29 mio. DEM og garantier på 29,8 mio. DEM til rådighed til Elpros finansielle redning. Virksomhedens bidrag af egne midler udgjorde 134,8 mio. DEM. Forretningsbankerne deltog i form af eftergivelse af tilgodehavender på 18 mio. DEM, indgåelse af egne risici i forbindelse med et lån på 3,7 mio. DEM og den nye avalkreditramme på 15 mio. DEM. Elpro havde fra forretningsbankerne fået ikke-statsgaranterede lån mod aval på i alt 114 mio. DEM.

(14) Da der ikke var fundet en industriel investor, og der var opstået betydelige tab i forbindelse med store eksportordrer i slutningen af 1996, blev det nødvendigt at tilpasse den fastlagte omstruktureringsplan. Man nåede frem til det resultat, at Elpro ikke ville kunne gøre sig gældende alene som ordretager i forbindelse med store projekter i råstofindustrien (f.eks. cementfabrikker og stålværker) på eksportmarkederne i betragtning af de nødvendige omfattende finansielle midler og de dermed forbundne risici. Elpro kunne ikke alene klare sig i konkurrencen med de førende multinationale selskaber ([8]), som havde en væsentlig stærkere markedsposition. Det blev besluttet, at virksomheden skulle koncentrere sig om de aktiviteter, som var gennemførlige for en mellemstor virksomhed, og enten gennem salg eller almindelig likvidation afvikle de områder, der ikke var nødvendige i denne henseende. Med denne strategi stilede man mod følgende mål: a) undgåelse af insolvens i betragtning af de meget store finansielle forpligtelser som følge af løbende leveringsgarantier, b) stabilisering af de øvrige virksomhedsområder og genoprettelse af disses finansielle rentabilitet og c) så vidt muligt sikring af arbejdspladser.

(15) I den endelige omstruktureringsplan fra maj 1997 indgår følgende hovedbestanddele:

1. Koncentration af aktiviteterne om følgende områder:

   a) konstruktion og installation af elektriske anlæg (transformatorstationer, køreledninger) til jernbaner og sporvogne

   b) konstruktion og installation af processtyringssystemer inden for forsyningssektoren

   c) montage af elektrisk og elektronisk udstyr (afbrydere, transformatorer osv.).

2. Yderligere personalenedskæring fra 1 700 (begyndelsen af 1996) til 900 (begyndelsen af 1997) og endelig til ca. 400 (slutningen af 1997) ansatte.

3. Salg af det reducerede basisindustriområde og aktivitetsområdet kommunikationsteknik (i alt kunne arbejdspladserne opretholdes for yderligere 180 ansatte og 55 lærlinge i forbindelse med salget; der blev ikke ydet støtte i denne forbindelse med undtagelse af salget af en afdeling af Elpro Leit- und Energietechnik (LET) GmbH, se punkt 25-27).

4. Nedbringelse af løbende garantier og bankgæld.

5. Forbedring af virksomhedsledelsen, kontrol- og finansområdet, modernisering af databehandlingsområdet.

6. Opdeling af Elpro-koncernen i et afviklingsområde og et videreførelsesområde; overdragelse af videreførelsesområdet til de nye ejere i omstruktureringsprogrammets anden fase.

7. Indskrænkning af ejendomsporteføljen, først gennem forpagtning og senere gennem salg af hovedbygningen (planlagt i 2001).

En række af disse foranstaltninger blev allerede gennemført fra begyndelsen af 1997. De fleste foranstaltninger er nu afsluttet, mens andre videreføres, f.eks. nedbringelse af garantier, uddannelse af personale og modernisering, eller er blevet udsat, indtil der er truffet beslutning om støtteprogrammet.

([8]) F.eks. Siemens ABB, General Electrics.

(16) Omkostningerne i forbindelse med den første omstruktureringsfase fra juni 1997 til udgangen af 1998 ([9]) er følgende:

— Afviklings- og lukningsomkostninger (afslutning af tabsgivende projekter, udligning af gældsforpligtelser, garantiforpligtelser, socialplan)	13,6 mio. DEM
— Tilbagebetaling af det kortfristede lån, der er anvendt til redningsforanstaltningen (se punkt 12)	13,6 mio. DEM
— Tilførsel af likvide midler til forhøjelse af driftskapitalen	7,0 mio. DEM
— Dækning af tab i forbindelse med to projekter	3,9 mio. DEM
— Nedbringelse af gæld	9,8 mio DEM
Subtotal	47,9 mio. DEM
plus garanti for flydende efterkrav	3,0 mio. DEM
I alt	50,9 mio. DEM

(17) Disse udgifter blev finansieret på følgende måde:

— Restoverskud fra salget af E-Plus-aktierne	16,0 mio. DEM
— Elpro AG's øvrige egenkapital	0,9 mio. DEM
— Banklån (heraf 14 mio. DEM statsgaranteret)	31,0 mio. DEM
Likvide midler i alt	47,9 mio. DEM
plus bankgaranti for flydende efterkrav	3,0 mio. DEM
I alt	50,9 mio. DEM

Staten bidrog i denne fase med en forlængelse af garantierne, og desuden blev de lån, der var ydet til redning af Elpro, stillet til rådighed som efterstillede og ikke-rentebærende lån (se punkt 13). Desuden ydede staten en yderligere garanti på 14 mio. DEM til sikring af en del af de nævnte banklån. Alle øvrige midler stammede fra private kilder. Ved beregningen af de samlede omkostninger i forbindelse med omstruktureringen skal der fra bruttoomkostningerne på 50,9 mio. DEM fratrækkes et beløb på 13,6 mio. DEM, da Elpros foreløbige finansiering af dette beløb i 1996 blev erstattet af det resterende provenu fra salget af E-Plus-aktierne.

(18) Efter det første års omstrukturering og stabilisering af koncernen besluttede kreditorbankerne at gå videre til den anden fase og sælge videreførelsesområdet som led i en management buy-out til hr. Lelbach, en af Elpros direktører. Med aftale af 18. december 1998 erhvervede hr. Lelbach andelene i Elpros fem datterselskaber, hvis aktiviteter skal videreføres som led i det nye holdingselskab Elpro GmbH Berlin Industrieholding (EUB, såfremt andet ikke er anført, omfatter det i denne fremstilling også Elpro Verkehrstechnik GmbH (EVT), som er retligt adskilt fra holdingselskabet). De øvrige medlemmer af virksomhedsledelsen skal også på et senere tidspunkt have tilbudt nye andele i EUB. Elpros afviklingsområde havde ved udgangen af 1998 afsluttet alle operative forretninger og har siden da ikke haft nogen ansatte. Virksomhedens tilbageværende aktiviteter er indtil likvidationen, der er planlagt i 2001, begrænset til afviklingen af de stadig løbende aval- og kreditforpligtelser. Den nødvendige foreløbige finansiering indtil salget af Elpros hovedbygning stilles til rådighed af forretningsbankerne.

([9]) En række afviklings- og lukningsforanstaltninger varer ved indtil 2001.

(19) EUB's plan består i en videreførelse af den første omstruktureringsfase som beskrevet ovenfor. EUB er næsten udelukkende aktiv på det tyske marked; når den økonomiske situation på et tidspunkt er blevet bedre, vil virksomheden gerne forsøge igen at komme ind på en række af sine tidligere SNG-markeder. EUB har til hensigt at investere [...] DEM indtil 2001, hovedsagelig for at modernisere sit edb-anlæg og købe udstyr til ordrer på køreledninger. Der er planlagt yderligere udgifter på ca. [...] DEM til uddannelse og efteruddannelse af personalet. Da EUB i overvejende grad vil være en ingeniørvirksomhed (mere end [...] af de ansatte er civilingeniører), agter virksomheden at anvende [...] % af sin årsomsætning til forskning og udvikling og vil i denne forbindelse søge om støtte på [...] DEM som led i generelle F & U-støtteprogrammer.

(20) EUB's og EVT's årsregnskaber var i slutningen af 1998 opdelt på følgende måde (tal i mio. DEM):

a) *EUB uden EVT*

Aktiver		Egenkapital og gældsforpligtelser	
A. Anlægsaktiver	[...]	Tegnet kapital	[...]
B. Omsætningsaktiver	[...]	Reserver	[...]
— Lagerbeholdninger	[...]	Tilbageholdt overskud	[...]
— Tilgodehavender fra leverancer og ydelser	[...]	A. Egenkapital	[...]
— Kassebeholdning	[...]	B. Hensættelser	[...]
C. Periodeafgrænsningsposter	[...]	C. Gældsforpligtelser	[...]
Aktiver i alt	[...]	Egenkapital og gældsforpligtelser i alt	[...]

b) *EVT*

Aktiver		Egenkapital og gældsforpligtelser	
A. Anlægsaktiver	[...]	Tegnet kapital	[...]
B. Omsætningsaktiver	[...]	Reserver	[...]
— Lagerbeholdninger	[...]	Tilbageholdt overskud	[...]
— Tilgodehavender fra leverancer og ydelser	[...]	A. Egenkapital	[...]
— Kassebeholdning	[...]	B. Hensættelser	[...]
C. Periodeafgrænsningsposter	[...]	C. Gældsforpligtelser	[...]
Aktiver i alt	[...]	Egenkapital og gældsforpligtelser i alt	[...]

Egenkapitalandelen udgør således [...] % for EUB og [...] % for EVT.

(21) Den nye ejer måtte tilføre egenkapitalen likvide midler på 1 mio. DEM og stille en personlig garanti på 500 000 DEM. BvS vil yde et lån på 1,5 mio. DEM med en løbetid på tre år og en rentesats på 5 % til dækning af halvdelen af de nævnte omkostninger til uddannelse og efteruddannelse af personalet. Til finansiering af investeringerne på 7 mio. DEM vil EUB som led i Gemeinschaftsaufgabe modtage regional investeringsstøtte på 2,1 mio. DEM, svarende til 30 %.

Bankerne vil yde en ny garanti på 42 mio. DEM, hvoraf EUB kan anvende 8 mio. DEM som kontokurant. Staten vil yde en kontragaranti på 33,6 mio. DEM brutto mod en nedsættelse af den tidligere garanti med 10 mio. DEM; nettobidraget fra statslige midler udgår således 23,6 mio. DEM i forbindelse med denne post.

Til sikring af forudbetalinger og fuldførelsesgarantier [...] vil forretningsbankerne yde en særskilt garanti på i alt [...] DEM.

De finansielle foranstaltninger i forbindelse med den pågældende management buy-out består således i det væsentlige i en ydelse af garantier, som er uomgængeligt nødvendige for små uafhængige virksomheder inden for anlægsindustrien, for at de kan stille de nødvendige forudbetalings- og fuldførelsesgarantier.

(22) EUB's ordretilgang og omsætning har udviklet sig på følgende måde:

(mio. DEM)

	1996	1997	1998	1999 (foreløbig)
Ordretilgang	124,5	99,2	138,1	121,8
Ordrebeholdning ved udgangen af året	106,2	119,1	158,9	180,5
Omsætning	96,0	88,4	93,2	105,3

Tabellen viser en relativ stabil, positiv udvikling for EUB, som nu udnytter sin kapacitet fuldt ud. Koncernen opnåede i 1998 et driftsresultat på 1,8 mio. DEM og overskud efter skat på 932 000 DEM. For 1999 og årene derefter forventer EUB relativt stabile overskud før skat på ca. 2-3 % af omsætningen, hvilket svarer til et godt gennemsnit for lignende virksomheder inden for denne sektor. EUB er på nuværende tidspunkt ikke længere en kriseramt virksomhed.

(23) EUB er i overvejende grad aktiv på det tyske jernbanemarked, dog kun på områderne køreledninger og transformatorstationer. De vigtigste kunder er Deutsche Bahn AG, S-Bahn Berlin og andre offentlige transportvirksomheder. EUB konkurrerer navnlig med datterselskaber under Siemens, ABB, Adtranz, Alstom og General Electric Company (GE). Trods sin relativt lille markedsandel er EUB konkurrencedygtig på grund af sine lavere generalomkostninger. Som følge af sine mangeårige erfaringer og tekniske kompetence lykkedes det EUB at opfylde Deutsche Bahn AG's strenge prækvalifikationskrav og vinde en række offentlige licitationer. Deutsche Bahn AG som hovedkunde er interesseret i de mellemstore leverandørers fortsatte bestående for at forhindre en endnu mere vidtgående koncentration blandt de få store industrikoncerner.

I forbindelse med de såkaldte »procesindustrier«, f.eks. strømforsyning, gas, vand og spildevandsbehandling, opererer EUB i det væsentlige som ingeniørvirksomhed for elektrisk udstyr og processtyringsudstyr. Blandt kunderne hører både store gasudbydere, f.eks. Ruhrgas, Thyssengas eller Gazprom, og kommunale vandforsyningsselskaber. Alt efter projekternes art konkurrerer EUB med ingeniørafdelingerne i store multinationale selskaber samt andre ingeniørvirksomheder af samme størrelse. På grund af Elpros tidligere dårlige erfaringer begrænser EUB sig til mindre projekter på indtil 5 mio. DEM.

(24) Elpro var og EUB er i det væsentlige en servicevirksomhed for konstruktion og installation af elektrisk udstyr, som virksomheden for størstedelens vedkommende ikke selv fremstiller. Dens kapacitet kan derfor kun måles i mandtimer. I 1990 havde det tidligere Elpro en kapacitet på ca. 8 mio. timer pr. år, som faldt til ca. 2,15 mio. timer pr. år i 1996. Med de forskellige lukninger som led i den påfølgende omstrukturering er EUB's kapacitet reduceret til ca. 450-500 000 timer pr. år. De separat solgte datterselskabers kapacitet ligger ca. på 200 000 timer pr. år, og kapacitetsnedskæringen i omstruktureringsperioden udgør således ca. 65-70 %.

(25) Ifølge omstruktureringsplanen fra maj 1997 skulle afdelingen råvareindustrier under Elpros LET-område oprindeligt have været lukket fuldstændigt. I løbet af den fejlslagne licitation i forbindelse med Elpro havde en af de bydende, General Electric Finance Holding GmbH, et datterselskab under GE, udtrykt interesse for at overtage områderne »metallurgi« og »byggematerialeindustri og udvindingsteknik« fra LET. Med aftale af 17. oktober 1997 blev disse områder, som havde 67 ansatte, solgt til den nyoprettede virksomhed GE Industrial Systems GmbH Berlin (»GE IS«), som er ejet 100 % af General Electric Finance Holding Company. GE IS er forbundet med GE's område industrielle styringssystemer. Med ca. 240 000 beskæftigede (6 000 i Tyskland) og en omsætning på ca. 80 mia. USD i 1996 hører GE blandt de internationalt førende udbydere af elektroteknisk udstyr. Den nye virksomhed GE IS er en ingeniørvirksomhed uden egen produktion, som skal tjene som teknisk markedsførings- og salgscenter med henblik på anvendelse af GE-komponenter i store investeringsprojekter inden for byggemateriale- og udvindingsindustrien. Da Elpro i høj grad koncentrerede sig om Østeuropa, vil GE gerne udnytte denne erfaring og kompetence til at styrke sin markedsposition i Tyskland og Central- og Østeuropa. GE IS agter derfor at levere 60 % af sine ydelser i Central- og Østeuropa, 30 % i Tyskland og 10 % i de øvrige medlemsstater.

(26) For GE IS blev der udarbejdet følgende virksomhedsplan:

(mio. DEM)

	1997 (faktisk) [1]	1998 (faktisk)	1999 (planlagt)	2000 (planlagt)	2001 (planlagt)
Omsætning	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
Samlet resultat	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
Materialeudgifter	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
Driftsresultat	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
Overskud/underskud før skat	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
Overskud/underskud efter skat	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
Antal ansatte	68	73	[...]	[...]	[...]

[1] Skævt regnskabsår august-december 1997.

De tilsvarende afdelinger i LET beskæftigede i 1996 165 arbejdstagere og havde med en omsætning på 54,8 mio. DEM et tab på 4,4 mio. DEM. GE IS' tab i etableringsperioden 1997-1999 skyldes de overvejende immaterielle investeringer på 13,1 mio. DEM til uddannelse og teknologioverførsel, som ikke kunne opføres som aktiver. Hertil kommer udgifterne til tekniske hjælpemidler, edb-anlæg og -systemer, som afskrives over en meget kort periode. En sammenligning mellem de resultater, der var planlagt for 1997, med de resultater, der rent faktisk var opnået indtil september 1999, viser, at omstruktureringen af GE IS' aktiviteter kun kom langsomt i gang. Resultaterne blev også påvirket af den forsinkede udbetaling af den anslåede statsstøtte på grund af den verserende støttesag. I 1999 blev der imidlertid opnået en markant forbedring, i vidt omfang i overensstemmelse med den oprindelige plan.

Som en del af GE konkurrerer GE IS på markedet for elektrisk industriudstyr frem for alt med meget store koncerner såsom Siemens, Cegelec (Alstom) og ABB. I Tyskland udgør virksomhedens andel ca. 1 % af et marked på ca. 20 mia. EUR.

(27) GE IS overtog afdelingerne fra LET til en bogført aktivværdi (næsten udelukkende brugte computere og software) af 237 000 DEM. GE gav tilsagn om at dække det negative cashflow i etableringsperioden med en variabel kreditramme for de likvide midler. Denne kredit blev indtil udgangen af september 1999 udnyttet med 13,4 mio. DEM og således med væsentligt mere end de 5,1 mio. DEM, der var planlagt i 1997. Tyskland agter at yde følgende støtte til omstruktureringen:

— Tilskud fra BvS til dækning af en del af etableringstabene på 5,1 mio. DEM fra oktober 1997 og indtil udgangen af 1998	1,3 mio. DEM
— Støtte til uddannelse fra delstaten Berlin til finansiering af en del af uddannelsesforanstaltningerne på 3,4 mio. DEM	1,5 mio. DEM
— Investeringsstøtte fra Gemeinschaftsaufgabe til støtteberettigede investeringsomkostninger på 7,66 mio. DEM	2,0 mio. DEM
Omstruktureringsstøtte til GE IS i alt	4,8 mio. DEM

Indtil september 1999 var 94 600 DEM af investeringsstøtten og 43 200 DEM af støtten til uddannelse udbetalt.

Investoren tegner sig for 74 % af omstruktureringsomkostningerne på 18,4 mio. DEM.

(28) Herved fremkommer følgende sammenfattende inddeling af rednings- og omstruktureringsomkostningerne i forbindelse med Elpro og virksomhedens efterfølgere (alle lån og garantier er anført med det nominelle beløb):

(mio. DEM)

Post/tidsrum	Samlede omkostninger	heraf: statslån/ tilskud	statsgarantier	banker	ejere/ investorer	Privat andet i alt	Bidrag fra private kilder (%)
1. Redning af Elpro medio 1996-medio 1997	230,4	29,1	29,8	36,7	134,8	171,5	74,4
2. Omstrukturering af Elpro og senere afviklingsområde (januar 1997)	50,9	0,0	14,0	20,0	16,9	36,9	71,7
3. Omstrukturering under EUB/EVT (Management Buy-Out)	56,0	3,6	23,6	27,3	1,5	28,8	51,4
4. Omstrukturering under GE IS	18,4	4,8	0,0	0,0	13,6	13,6	73,9
Samlede omstruktureringsomkostninger (efter fordeling af de økonomiske risici)	355,7	37,5	67,4	84,0	166,8	250,8	70,5

(29) Kommission havde indledt en procedure efter EF-traktatens artikel 88, stk. 2, da den nærede alvorlig tvivl om, hvorvidt støtten var forenelig med artikel 87, stk. 3. I betragtning af, at de oplysninger, der forelå på daværende tidspunkt, var ufuldstændige, herskede der navnlig tvivl med hensyn til, om betingelserne i rammebestemmelserne for statsstøtte til redning og omstrukturering af kriseramte virksomheder (herefter benævnt rammebestemmelserne) var opfyldt [10]. Særlig kritisk var det forhold, at der ikke var fundet en ny investor, og at Tyskland ikke havde forelagt Kommissionen en omfattende omstruktureringsplan for Elpro.

[10] EFT C 368 af 23.12.1994, s. 12, sammenholdt med de afsluttende bestemmelser i de ny rammebestemmelser af 8. juli 1999 (EFT C 288 af 9.10.1999, nr. 101, litra b)). Betingelserne for at anvende denne bestemmelse er opfyldt, da hele støtten blev ydet inden offentliggørelsen af de nye rammebestemmelser.

III. **BEMÆRKNINGER FRA INTERESSEREDE PARTER**

(30) Kommissionen har ikke modtaget bemærkninger fra interesserede parter.

IV. **KOMMENTARER FRA TYSKLAND**

(31) Tyskland svarede på indledningen af proceduren og de i denne forbindelse stillede spørgsmål med brev af 27. februar og 19. august 1998. På et møde den 15. juni 1998 fik Kommissionen yderligere oplysninger. Den yderligere støtte, som var anledning til, at Kommissionen senere udvidede proceduren, blev anmeldt ved brev af 29. juli 1998. Ved brev af 19. august 1998 besvaredes yderligere spørgsmål, som Kommissionen havde stillet vedrørende denne nye støtte.

Tyskland blev underrettet om udvidelsen af proceduren ved brev af 3. februar 1999 og svarede herpå den 22. juni 1999 med en omfattende skriftlig redegørelse for omstruktureringsplanen og forløbet af de gennemførte arbejder. Denne redegørelse blev behandlet på to møder mellem Kommissionen og de tyske myndigheder den 1. september og 29. oktober 1999. De i denne forbindelse stillede spørgsmål blev besvaret ved brev af 9. september og 13. december 1999, og de hermed forbundne tekniske bilag blev modtaget af Kommissionen den 22. december 1999. De oplysninger, som Tyskland har forelagt, består af følgende fire hoveddele:

— vurderingsrapporterne i forbindelse med den faste ejendom, der blev solgt ved privatiseringen af Elpro-virksomheden i 1992/93

— Elpros fuldstændige årsregnskaber for 1992-1997

— rednings- og omstruktureringsplanerne for Elpro fra 1996 og 1997 og Tysklands kommentarer hertil (Tysklands meddelelse af 22. juni 1999)

— EUB's og EVT's omstrukturerings- og virksomhedsplan samt årsregnskaberne indtil udgangen af 1999

— GE IS' omstrukturerings- og virksomhedsplan samt årsregnskaberne indtil september 1999.

Der blev i denne beslutnings del II sammenfattende redegjort for indholdet af disse dokumenter med henblik på at lette forståelsen af sammenhængene.

V. **VURDERING AF FORANSTALTNINGERNE**

(32) Det fremgår af de oplysninger, som de tyske myndigheder har fremlagt som led i proceduren, at Elpro og de to virksomheder, BLA og TGA, som virksomheden blev fusioneret med, blev solgt til en positiv pris som led i en offentlig, betingelsesløs licitation. Disse tre virksomheder blev solgt uden deres betydelige ejendomsportefølje. Denne blev særskilt solgt til THA eller et af deres datterselskaber inden privatiseringen for at indfri den gæld, som de tre selskaber havde stiftet indtil privatiseringen. Værdien af den faste ejendom blev på daværende tidspunkt fastsat af uafhængige sagkyndige. Rapporterne blev forelagt Kommissionen. Kommissionen ser sig ikke foranlediget til at betvivle resultaterne heri. Under disse omstændigheder nåede Kommissionen til den konklusion, at Elpro, BLA og TGA blev privatiseret i 1992 uden statsstøtte.

(33) Den privatiseringsform, der blev valgt i 1992, var problematisk i finansiel og forretningsmæssig henseende, da de nye ejere finansierede hele overtagelsen via bankerne. Elpro havde derfor fra begyndelsen utilstrækkelig kapital. Mange af Elpros aktiviteter inden for den internationale anlægsindustri krævede imidlertid et meget stærkt kapitalgrundlag, da kunderne insisterer på garantier ved afgivelsen af tilbuddet samt til sikring af leveringen af ydelserne og garantiforpligtelsen på lang sigt. Dette problem blev klart i slutningen af 1995, hvor gældsætningsgraden nåede op på 726 % som følge af tab i forbindelse med en række store industriprojekter [11]. Heraf kan det sluttes, at det forhold, at det er nødvendigt at omstrukturere Elpro, i det væsentlige skyldes strukturelle svagheder i forbindelse med privatiseringen i 1992.

[11] Corporate Treuhand GmbH und C & L Deutsche Revisions AG, revisionsberetning for Elpro AG Berlins årsregnskab for 1996, punkt 92.

(34) I begyndelsen af 1996 indgik BvS og de forretningsbanker, som havde finansieret de nye ejeres erhvervelse af Elpro i forbindelse med den første privatisering, og som handlede på ejernes vegne, en aftale for at finde en endelig løsning på de omstridte krav og modkrav med hensyn til den købspris for Elpro, der var aftalt i privatiseringsaftalen fra juni 1992 ([12]). Treuhandanstalt og de nye ejere havde efter salget stillet krav, som vedrørte en række afvigelser med hensyn til enten de oprindeligt fastsatte regnskabsmæssige værdier, betalingsfrister eller køberens opfyldelse af forpligtelser. Disse krav skyldtes frem for alt, at virksomhedens finansielle situation og dermed dens nettoværdi (som var afgørende for købsprisen) ikke kunne fastsættes præcist inden privatiseringen i 1992. Man lod derfor en række punkter stå åbne til senere afklaring, hvilket gennem en årrække gav anledning til en række komplicerede uoverensstemmelser. I betragtning af revisorernes forklaringer til Elpros årsregnskaber ([13]) er Kommissionen enig i, at BvS med sin eftergivelse af tilgodehavender på 5,6 mio. DEM mod en betaling på 1 mio. DEM og afkald på alle modkrav fra køberens side for at undgå en langtrukken retssag med et uvist udfald har handlet i overensstemmelse med sædvanlig praksis. På baggrund heraf nåede den frem til den konklusion, at der i denne forbindelse ikke blev ydet statsstøtte som omhandlet i EF-traktatens artikel 87.

(35) BvS' og delstaten Berlins finansielle deltagelse fra juni 1996 til fordel for Elpro samt EUB, EVT og GE IS er statsstøtte som omhandlet i artikel 87, stk. 1. Da alle disse virksomheder var eller er aktive inden for produktion af varer eller tjenesteydelser, som handles mellem medlemsstaterne, kunne de også påvirke samhandelen mellem disse. Den støtte, som BvS har ydet i form af lån og tilskud, er ulovlig, da Tyskland ikke har anmeldt disse foranstaltninger til Kommissionen inden gennemførelsen heraf. Statsgarantierne blev ydet på grundlag af forbundsstatens og delstaten Berlins garantiordninger. Kommissionen havde godkendt forbundsstatens garantiordninger som statsstøtte N 297/91, N 81/93 og E 24/95, dog med et forbehold med hensyn til store virksomheder og således også Elpro. Delstaten Berlins garantiordning blev godkendt som støtte N 130/95. Tyskland forpligtede sig til at indsende individuel anmeldelse af støtte til store virksomheder. Den støtte, der er ydet i form af garantier, er derfor ligeledes ulovlig, da Tyskland ikke har opfyldt sin forpligtelse til at indsende en anmeldelse. Hele støtten efter EF-traktatens artikel 87 skal derfor vurderes på grundlag af de kriterier, der er fastsat i rammebestemmelserne ([14]).

(36) Elpro var en kriseramt virksomhed inden rednings- og omstruktureringsforanstaltningerne, der blev påbegyndt i juni 1996. Virksomheden havde opbrugt halvdelen af sin formue i 1995, og tabene fortsatte i 1996. Elpros økonomiske situation var bedre end fremstillet i årsregnskabet, da markedsværdien af virksomhedens kapitalinteresse i mobiltelefonselskabet E-Plus langt oversteg den bogførte værdi. Omfanget af mulige forpligtelser på grundlag af løbende garantier var lige så stort, hvilket heller ikke fremgik af balancen. Elpro-koncernens forskellige virksomhedsdele havde en utilstrækkelig likviditet, og en insolvens var nært forestående i foråret/forsommeren 1996.

(37) Den 24. juni 1996 indgik Elpro, kreditorbankerne, delstaten Berlin og BvS en aftale om koncernens finansielle og organisatoriske omstrukturering ([15]). I støttemæssig henseende drejer det sig her om en redningsplan, som allerede indeholdt dele af en fremtidig omstruktureringsplan. Det fremgår imidlertid klart af revisorernes beretning, at aftalen fra 1996 kun var en foreløbig plan til sikring af Elpros likviditet på kort sigt. Man håbede på daværende tidspunkt, at hele Elpro kunne sælges til en industriel investor. Efter en grundig undersøgelse af markedet viste dette håb sig imidlertid at være urealistisk. I begyndelsen af 1997 lod BvS revisionsfirmaet KPMG udarbejde en revideret og detaljeret omstruktureringsplan. KPMG forelagde sin rapport den 12. maj 1997. Det er derfor hensigtsmæssigt at sondre mellem en redningsperiode fra den 24. juni 1996 til den 12. maj 1997 og den omstruktureringsperiode, som blev indledt den 12. maj 1997 og skal være afsluttet inden udgangen af 2000.

([12]) Se betragtning 9.
([13]) Corporate Treuhand GmbH, revisionsberetning for Elpro AG Berlins årsregnskab for 1992, punkt 266-275 og 337.
([14]) Se fodnote 10.
([15]) Konzept zur weiteren Entwicklung der Elpro AG vom 24. Juni 1996.

(38) Aftalen af 24. juni 1996 dannede grundlag for ydelsen af to lån på oprindeligt 13,5 mio. DEM og et senere samlet beløb på 29 mio. DEM samt for ydelsen af garantier på i alt 29,8 mio. DEM ([16]). På grundlag af rammebestemmelserne betragtes disse foranstaltninger indtil maj 1997 som redningsstøtte, hvis vilkår var i overensstemmelse med betingelserne i rammebestemmelserne. Lånene supplerede de midler på 134,8 mio. DEM, som virksomheden selv havde stillet til rådighed. De blev i overvejende grad anvendt til at finansiere afviklingen af ca. 50 % af koncernens aktiviteter, herunder socialplanen til afskediget personale. I finansiel henseende skulle garantierne kun dække den likviditet, der var nødvendig til sikring af den forretningsmæssige videreførelse af de tilbageværende dele af Elpro. BvS' og delstaten Berlins finansielle deltagelse var berettigede i betragtning af den store arbejdsløshed i Berlin og navnlig den kolossale arbejdspladsnedskæring, der havde fundet sted i industrien siden 1990. Redningen af Elpro AG medførte ingen urimelige konkurrencefordrejninger i andre medlemsstater. Elpro indstillede sine aktiviteter i husinstallationssektoren, som i forvejen var begrænset til det regionale marked. Med hensyn til virksomhedens øvrige aktiviteter inden for elektroinstallationer til jernbaner og industrien er konkurrenterne væsentligt større og har desuden væsentligt mere fordelagtige finansieringsbetingelser end Elpro, selv under hensyntagen til den ydede redningsstøtte. Kommissionen kan i dette tilfælde acceptere en redningsperiode på 11 måneder, da det entydigt fremgår, at BvS og bankerne øjeblikkeligt traf foranstaltninger til at sælge virksomheden, idet man håbede, at køberen ville overtage den videre omstrukturering. Da det i begyndelsen af 1997 blev konstateret, at denne plan ikke kunne gennemføres, tilpassede de omgående omstruktureringsplanen til de nye omstændigheder. Kommissionen kan derfor godkende ydelsen af redningsstøtte. Denne blev efterfølgende omdannet til omstruktureringsstøtte i overensstemmelse med rammebestemmelserne. En beregning af støtteelementet findes i punkt 42.

(39) Den endelige omstruktureringsplan af 12. maj 1997 er i det væsentlige en præcisering og ajourføring af den tidligere redningsplan og gennemførelsen af beslutningen om at nedlægge tabsgivende aktivitetsområder. Efter at der ikke havde vist sig en kapitalstærk industriel investor, blev det besluttet ligeledes stort set at nedlægge aktivitetsområdet elektrisk procesindustri (LET) med dets store risici og omfattende kapitalkrav. Omstruktureringsplanen tager hovedsagelig sigte på i videst muligt omfang at nedbringe tabene over for de finansierende banker, som havde overtaget kontrollen med Elpro. I betragtning af de store risici i forbindelse med de løbende garantier var det vigtigt at undgå en insolvensbehandling og samtidig sikre, at de løbende projekter blevet afsluttet tilfredsstillende, og at garantiforpligtelserne i garantiperioden blev opfyldt. Hovedmotivet for statens støtte til dette program var målsætningen om at sikre det størst mulige antal arbejdspladser i betragtning af den høje arbejdsløshed i Berlin. I perioden 1991-1997 blev der i Berlin nedlagt 140 000 arbejdspladser i industrien (54 %). Elpros opdeling i et afviklings- og et videreførelsesområde kan støttes som to bestanddele af en sammenhængende helhedsplan. Til videreførelsen af EUB/EVT og af GE IS blev denne plan suppleret af de nye ejeres virksomhedsplaner. Det er derfor hensigtsmæssigt i støtteretlig henseende at opdele omstruktureringen af Elpro i tre dele:

1) foranstaltningerne til fordel for det tidligere selskab Elpro AG til finansiering af afviklingen af de aktivitetsområder, der skulle nedlægges, og til forberedelse af videreførelsesområderne på et særskilt salg mellem maj 1997 og udgangen af 2001

2) foranstaltningerne til fordel for EUB samt EVT efter virksomhedens udskillelse i form af en management buy-out mellem december 1998 og udgangen af 2000, og

3) foranstaltningerne til fordel for GE IS efter salget af de tidligere aktivitetsområder metallurgi og byggematerialer/udvinding til GE mellem oktober 1997 og udgangen af 2000.

Omstruktureringsprogrammets/-programmernes overholdelse af betingelserne i rammebestemmelserne kan imidlertid kun undersøges med hensyn til de aktiviteter, der skal videreføres, da afviklingen ikke havde særskilte virkninger for fællesmarkedet.

(40) EUB's omstruktureringsplan kan også anses for at være gennemførlig på grundlag af de erfaringer, der er indhøstet efter mere end et års gennemførelse. De seneste driftsresultater viser, at virksomhederne nu koncentrerer sig om aktiviteter, hvor de er konkurrencedygtige, som kræver mindre kapital, og hvor de kan opnå overskud af et omfang, der kan måle sig med andre mellemstore virksomheder

([16]) Se betragtning 11-13.

inden for elektroindustrien. Kommissionen kan imidlertid ikke betragte EUB og EVT som adskilte mellemstore virksomheder. Der er ganske vist tale om to retligt adskilte enheder, hvis antal ansatte, regnskabsresultater og omsætninger ligger under lofterne (EUB er meget tæt på loftet), men det fremgår af anmeldelsen og virksomhedsplanen, at EUB og EVT udgør en enhed i forretningsmæssig, organisatorisk og finansiel henseende. Det er derfor ikke på sin plads at anvende de særlige bestemmelser for SMV på EUB.

(41) Omstruktureringsstøtten til Elpro og virksomhedens væsentligste efterfølger EUB vil ikke medføre urimelige konkurrencefordrejninger. Kommissionen anerkender, at Elpro i perioden 1996-1998 har nedskåret sin kapacitet med 65-70 %. Da Elpro og EUB i overvejende grad er ingeniørvirksomheder, forekommer det hensigtsmæssigt at måle deres kapacitet på grundlag af mandtimer. Desuden nedlagde man de tabsgivende aktivitetsområder, som potentielt havde haft de største markedsfordrejende virkninger, da der her blev afgivet tilbud til priser, der ikke dækkede omkostningerne. Elpros og EUB's virkninger på markedet var og er imidlertid minimale, da der er tale om meget små virksomheder på et oligopolitisk marked, der er domineret af store virksomhedskoncerner. Kommission anerkender, at videreførelsen af EUB, hvis aktiviteter næsten udelukkende er begrænset til Tysklands østlige del, forbedrer markedsstrukturen. I modsætning til segmentet rullende materiel til jernbanemarkedet findes der på markedssegmenterne transformatorstationer og køreledninger, hvor EUB er driver virksomhed, ingen overkapacitet. Efterspørgslen efter de pågældende produkter er i det væsentlige i form af reservedele og krav om modernisering fra Deutsche Bahn AG og S-banerne i Tyskland.

(42) Den omstruktureringsstøtte, der er ydet til Elpro, omfatter følgende foranstaltninger:

1) Det lån på 29 mio. DEM, der oprindeligt blev ydet som redningsstøtte, blev efterstillet (20 mio. DEM), eller der gives efter Kommissionens godkendelse afkald på fordringer. Disse midler tjente til at finansiere tabene og nedlægningsomkostningerne i perioden 1996-1998; den pågældende støtteintensitet udgør 100 %.

2) Forlængelse af garantierne for den oprindeligt ydede redningsstøtte på 29,8 mio. DEM og nye garantier på 14 mio. DEM. På nuværende tidspunkt synes det ganske vist usandsynligt, at staten vil skulle dække en større fordring som led i disse garantier, men oprindeligt var de formodede risici særligt store, hvorfor intet privat pengeinstitut havde ydet tilsvarende garantier. I overensstemmelse med Kommissionens faste beslutningspraksis fastsættes støtteintensiteten i forbindelse med disse garantier til 100 % af garantibeløbet på grund af den særdeles store risiko for misligholdelse og manglen på anden passende sikkerhedsstillelse ([17]).

Hvis man tager højde for virksomhedens finansielle bidrag på 138,1 mio. DEM (hovedparten stammer fra provenuet fra salget af virksomhedens tidligere kapitalinteresse i E-plus) og bidraget fra bankerne, som har eftergivet tilgodehavender på 18 mio. DEM og påtaget sig en risiko på mere end 40 % i forbindelse med samlede nye lån på 49,5 mio. DEM, overstiger det samlede private bidrag til finansieringen af omstruktureringen 70 % ([18]). Kommissionen når frem til det resultat, at støttens størrelse var begrænset til minimumsbeløbet, og at der ikke blev stillet overskudslikviditet til rådighed.

(43) Den omstruktureringsstøtte, som blev ydet til EUB i forbindelse med den gennemførte management buy-out, består i det væsentlige i kontragarantier til et nettobeløb af 23,6 mio. DEM til sikring af en kreditramme på indtil 8 mio. DEM og sikkerhedsstillelser eller fuldførelsesgarantier, som skal stilles til rådighed af forretningsbankerne på markedsvilkår (samlet beløb 42,9 mio. DEM). I betragtning af arten af de projekter, der skulle sikres med disse garantier, nåede Kommissionen frem til den konklusion, at kautionisten ikke skulle indestå for tab over et maksimalt beløb på 8 mio. DEM. Dette beløb betragtes som statsstøtte ([19]). Desuden vil EUB fra BvS modtage et lån på 1,5 mio. DEM over tre år til finansiering af sine uddannelsesomkostninger med en årlig rente på 5 %. Denne sats ligger under den normale markedsrente. Da EUB desuden ikke skal stille sikkerhed for lånet, fastsættes støtteintensiteten til 100 %. Til sine investeringer på 7 mio. DEM vil EUB modtage investeringsstøtte på 2,1 mio. DEM som led i Gemeinschaftsaufgabe. Omstruktureringsstøtten udgør således i alt 11,6 mio. DEM. I betragtning af de risici på 27,3 mio. DEM, som de private banker har påtaget sig, og de omkostninger på 7,8 mio. DEM, som den private investor skal dække ([20]), kan det lægges til grund, at støtten er begrænset til minimumsbeløbet.

([17]) Se meddelelse fra Kommissionen om anvendelsen af EF-traktatens artikel 87 og 88 angående statsstøtte i form af garantier, EFT C 71 af 11.3.2000, s. 14, punkt 3.2.
([18]) Se betragtning 12, 17 og 28.
([19]) Beregning: 80 % af en kreditramme på 8 mio. DEM svarende til 6,4 mio. DEM med en risiko på 10 % i forbindelse med det garanterede restbeløb på 15,6 mio. DEM giver som resultat i alt 7,96 mio. DEM.
([20]) Beregning: 1 mio. DEM som driftskapital, der er stillet til rådighed af investoren, 4,9 mio. DEM som privat andel af investeringerne og 2,9 mio. DEM som privat andel af uddannelsesomkostningerne.

(44) Hvad angår salget af de to afdelinger af Elpros tidligere LET-område til GE, er Kommissionen enig i den opfattelse, at den pris, der er betalt for de materielle aktiver, svarer til markedsværdien heraf og dermed ikke indeholder støtte. Tyskland har forelagt en omfattende omstruktureringsplan i overensstemmelse med rammebestemmelserne ([21]). Kommissionen ser sig ikke foranlediget til at tvivle på GE IS-projektet. GE IS Berlin er imidlertid så tæt integreret i GE's internationale industrisystemaktiviteter, at det ikke ville være hensigtsmæssigt at foretaget en særskilt analyse af virksomhedens finansielle resultater. GE IS' fremtidige aktiviteter er hovedsagelig rettet mod områder uden for Fællesskabet. Virksomhedens markedsandel i Tyskland udgør ca. 1 %. I betragtning af den omfattende kapacitetsnedskæring, som Elpro alt i alt har gennemført, anerkender Kommissionen, at den kapacitet, der er planlagt til GE IS (som på grund af arten af de af GE IS producerede ydelser kun kan beregnes på grundlag af antallet af ansatte), på ca. 100 ansatte vil være lavere end LET's tilsvarende kapacitet i de pågældende sektorer, hvorfor der ikke kan forventes urimelige markedsfordrejninger.

(45) Den støtte, der er ydet til GE IS, tjener til at færdiggøre virksomhedens omstrukturering og indeholder følgende:

1) Et tilskud på 1,3 mio. DEM til dækning af en del af etableringstabene; der er i den forbindelse entydigt tale om driftsstøtte. Kommissionen anerkender imidlertid, at denne støtte blev anvendt til at finansiere en del af underbeskæftigelsesomkostningerne på 5,1 mio. DEM i perioden 1997/1998, for at yderligere afskedigelser kunne undgås.

2) Støtte til uddannelse på 1,5 mio. DEM til finansiering af en del af uddannelsesforanstaltningerne til samlede omkostninger på 3,4 mio. DEM. Denne støttes intensitet på 44,5 % ligger lidt under grænsen i rammebestemmelserne for støtte til uddannelse ([22]) for uddannelsesforanstaltninger i større virksomheder i et område, der er støtteberettiget efter EF-traktatens artikel 87, stk. 3, litra a). I betragtning af det store antal ældre arbejdstagere i GE IS er det anvendte tillæg på 10 % i overensstemmelse med punkt 33 i rammebestemmelserne.

3) En investeringsstøtte på 2 mio. DEM fra Gemeinschaftsaufgabe i forbindelse med støtteberettigede samlede investeringer på 7,66 mio. DEM. Støtteintensiteten ligger under den sats på 35 %, der er godkendt for investeringsstøtte i denne region i henhold til artikel 87, stk. 3.

Kun 1,3 mio. DEM af den støtte på i alt 4,8 mio. DEM, der er ydet som led i GE IS' yderligere omstrukturering, stilles således til rådighed uden for de generelle ordninger, der gælder for alle virksomheder. Da den private investor dækker ca. 74 % af de samlede omstruktureringsomkostninger, anses støtten ikke for at være ude af proportioner.

(46) Tyskland forpligtes til to gange årligt at forelægge Kommissionen rapporter om forløbet af omstruktureringen af EUB og GE IS og om anvendelsen af omstruktureringsstøtten til Elpro AG, EUB og GE IS for 1999 og 2000.

VI. **KONKLUSIONER**

(47) Kommissionen konstaterer, at Forbundsrepublikken Tyskland ulovligt har ydet Elpro og selskabets efterfølgere EUB og GE IS rednings- og omstruktureringsstøtte i strid med EF-traktatens artikel 88, stk. 3. På grundlag af den gennemførte undersøgelse er den imidlertid nået frem til den konklusion, at støtten kan anses for at være forenelig med fællesmarkedet efter EF-traktatens artikel 87, stk. 3, litra a) og c) —

VEDTAGET FØLGENDE BESLUTNING:

Artikel 1

Tysklands støtte til fordel for Elpro AG Berlin (Elpro) til et beløb af 72,8 mio. DEM er forenelig med fællesmarkedet efter EF-traktatens artikel 87, stk. 3, litra c).

Artikel 2

Tysklands støtte til fordel for Elpro GmbH Berlin — Industrieholding (EUB) samt Elpro Verkehrstechnik GmbH (EVT) til et beløb af 11,6 mio. DEM er forenelig med fællesmarkedet efter EF-traktatens artikel 87, stk. 3, litra c).

([21]) Se betragtning 25, 26 og 27, hvor planen er beskrevet.
([22]) EFT C 343 af 11.11.1998, s. 10, punkt 32 og 33.

Artikel 3

Tysklands støtte til fordel for GE Industrial Systems GmbH Berlin til et beløb af 4,8 mio. DEM er forenelig med fællesmarkedet efter EF-traktatens artikel 87, stk. 3, litra c).

Artikel 4

Tyskland forelægger to gange årligt Kommissionen rapporter om forløbet af omstruktureringen af EUB og GE IS og om anvendelsen af omstruktureringsstøtten til Elpro AG, EUB og GE IS for 1999 og 2000.

Artikel 5

Denne beslutning er rettet til Forbundsrepublikken Tyskland.

Udfærdiget i Bruxelles, den 14. marts 2000.

På Kommissionens vegne

Mario MONTI

Medlem af Kommissionen